

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

2096

Na temelju članka 39. stavka 2., članka 42. stavka 3. i članka 45. stavka 3. Zakona o kemikalijama (»Narodne novine« br. 150/05) ministar zdravstva i socijalne skrbi uz suglasnost ministra gospodarstva, rada i poduzetništva donosi

PRAVILNIK

O POSEBNIM UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI PRAVNE OSOBE KOJE SE BAVE PROIZVODNJOM, PROMETOM ILI KORIŠTENJEM OPASNIH KEMIKA LIJA TE O UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI PRAVNE ILI FIZIČKE OSOBE KOJE OBAVLJAJU PROMET NA MALO ILI KORISTE OPASNE KEMIKA LIJE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju posebni uvjeti koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih kemikalija označenih kao vrlo otrovne kemikalije, otrovne kemikalije, štetne kemikalije, nagrizajuće kemikalije, nadražujuće kemikalije, kemikalije koje dovode do preosjetljivosti, kancerogene kemikalije, mutagene kemikalije i reproduktivno toksične kemikalije, kao i uvjeti koje moraju ispunjavati fizičke osobe koje obavljaju promet na malo ili iste koriste.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik ne primjenjuje se na promet i korištenje proizvoda u kojima se opasna kemikalija nalazi u takvom obliku da je neškodljiva pri korištenju ili se nalazi u zatvorenom sustavu zaštićenom od otvaranja ili razaranja.

Članak 3.

Pravne i fizičke osobe iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- imati odgovarajuće prostorije za smještaj, čuvanje i izdavanje opasnih kemikalija koje u pogledu lokacije, načina izgradnje, kvalitete zidova i podova, osvijetljenosti, prozračivanja, temperature i vlažnosti odgovaraju sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima,
- imati osigurana odgovarajuća zaštitna sredstva za radnike koji rade s opasnim kemikalijama,
- imati odgovarajuću opremu za rad s opasnim kemikalijama koja je otporna na djelovanje kemikalija s kojima dolazi u dodir te
- imati upute o načinu pružanja prve pomoći u slučaju nezgode kao i sredstva za pružanje prve pomoći i sredstva za dekontaminaciju i uklanjanje opasnih kemikalija.

Pravne ili fizičke osobe koje se bave prometom na malo ili koriste opasne kemikalije označene kao štetne, nagrizajuće s oznakom da izazivaju opekotine, nadražujuće, i kemikalije koje dovode do preosjetljivosti mogu sve poslove obavljati u jednoj prostoriji koja zadovoljava sanitarno-tehničke i higijenske uvjete.

Članak 4.

Pravne osobe koje se bave prometom na veliko ili proizvodnjom opasnih kemikalija označenih kao vrlo otrovne, otrovne, nagrizajuće, kancerogene kemikalije kategorije 1 i 2, mutagene kemikalije kategorije 1 i 2 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 1 i 2 te koje koriste opasne kemikalije označene kao vrlo otrovne, otrovne, nagrizajuće s oznakom da izazivaju teške opekotine, kancerogene kemikalije kategorije 1 i 2, mutagene kemikalije kategorije 1 i 2 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 1 i 2 moraju imati radnike sa završenim agronomskim, farmaceutsko-biokemijskim, medicinskim, prehrambeno-biotehnološkim, prirodoslovno-matematičkim (smjer kemija ili biologija), šumarskim, tehnološkim, grafičkim, tekstilno-tehnološkim, rudarsko-geološko-naftnim, veterinarskim fakultetom ili završenim studijem za diplomiranog sanitarnog inženjera, pod čijim se neposrednim nadzorom opasne kemikalija proizvode, skladište ili koriste u proizvodnji. Pravne osobe koje se bave proizvodnjom ili prometom na veliko opasnih kemikalija označenih kao štetno ili nadražujuće te pravne i fizičke osobe koje koriste ili se bave prometom na malo opasnih kemikalija označenih kao štetno nagrizajuće s oznakom R34 (izaziva opekotine), nadražujuće kemikalije, kemikalije koje dovode do preosjetljivosti, kancerogene kemikalije kategorije 3, mutagene kemikalije kategorije 3 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 3, moraju imati radnike koji su stekli potrebna znanja o zaštiti od opasnih kemikalija s kojima rade te koji su osposobljeni kod maloprodaje dati korisniku upute o bezopasnom rukovanju i primjeni opasnih kemikalija.

Članak 5.

Pravne osobe koje se bave proizvodnjom opasnih kemikalija označenih kao vrlo otrovne kemikalije, otrovne kemikalije, štetne kemikalije, nagrizajuće kemikalije, nadražujuće kemikalije, kemikalije koje dovode do preosjetljivosti, kancerogene kemikalije, mutagene kemikalije i reproduktivno toksične kemikalije moraju imati:

- objekte s prostorima za smještaj sirovina, za proizvodnju, za smještaj gotovih proizvoda i za čuvanje neuništenih opasnih kemikalija i ambalaže,
- laboratorij za ispitivanje i kontrolu opasnih kemikalija u proizvodnom procesu te
- odgovarajuću opremu za proizvodnju.

U slučaju da pravna osoba koja se bavi proizvodnjom opasnih kemikalija nema laboratorij iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, mora sklopiti ugovor s drugom pravnom osobom koja ima ovlaštenje ministra nadležnog za zdravstvo za ispitivanje svojstava opasnih kemikalija.

Članak 6.

Objekti koji služe za čuvanje i proizvodnju, korištenje kao i za promet opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika, izgrađuju se na mjestima s najpovoljnijim klimatskim uvjetima (glede ruže vjetrova, konfiguracije tla, temperaturnih promjena, promjena klime itd.) koja nisu podložna poplavama i na kojima ne postoji mogućnost onečišćenja voda. Objekti se raspoređuju tako da se omogući pristup vatrogasnim ekipama u slučaju požara.

Opasne kemikalije iz stavka 1. ovoga članka mogu se držati i u ormarima izrađenim iz materijala kompatibilnog tim kemikalijama i uređenog tako da se spriječi izlijevanje kemikalije izvan ormara ili akcidentalni događaj poput požara ili eksplozije.

Prostorije iz stavka 1. ovoga članka u kojima se obavlja proizvodnja, skladištenje u prometu na veliko odnosno koriste opasne kemikalije, ne smiju se nalaziti u stambenim zgradama.

Odredbe stavka 1. i 3. ovoga članka ne odnose se na korištenje i promet na malo kemikalija označenih kao štetno, nagrizajuće s oznakom R34 (izaziva opekotine), nadražujuće,

kemikalije koje dovode do preosjetljivosti kancerogene kemikalije kategorije 3, mutagene kemikalije kategorije 3 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 3.

Članak 7.

Opasne tvari iz članka 6. stavka 4. ovoga Pravilnika mogu se držati u prodajnim prostorijama koje služe za druge potrebe pod uvjetima kako slijedi:

1. U prodajnoj prostoriji površine do 50 m² opasne kemikalije moraju biti smještene u ormarima ili policama. Ormari ili police moraju biti izrađeni od materijala koji kemijski ne reagira u dodiru s opasnim kemikalijama.
2. U prodajnoj prostoriji većoj od 50 m² opasne kemikalije moraju biti smještene u za to posebno odvojenom prostoru na udaljenosti najmanje 3 metra od prostora za prodavanje hrane, pića i stočne hrane.
3. Ormari ili police odnosno prostor u kojem se drže opasne kemikalije moraju biti vidno označeni i obilježeni propisanim znakovima opasnosti i oznakama upozorenja.
4. Opasne kemikalije koje mogu međusobno reagirati moraju biti posložene u ormaru ili na policama tako da se onemogući njihova međusobna kemijska reakcija.

Članak 8.

Objekti i prostorije iz članka 3., 5. i 6. ovoga Pravilnika moraju biti izgrađeni od čvrstog materijala i osigurani od neovlaštenog pristupa.

Zidovi prostorija moraju biti lako perivi i otporni na opasne kemikalije.

U slučaju kad kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika imaju neko od opasnih svojstava kao eksplozivno, oksidirajuće, vrlo lako zapaljivo, lako zapaljivo i zapaljivo, zidovi iz stavka 1. ovoga članka moraju biti izgrađeni od nezapaljivog materijala radi sprječavanja širenja vatre. Vrata objekata moraju biti izrađena od nezapaljivog materijala, a u svim slučajevima držanja opasnih kemikalija, osim onih označenih kao štetno, nagrizajuće, nadražujuće, kemikalije koje dovode do preosjetljivosti kancerogene kemikalije kategorije 3, mutagene kemikalije kategorije 3, reproduktivno toksične kemikalije kategorije 3 i kemikalije opasne za okoliš, izvedena tako da se automatski zatvaraju.

Vodovodne i kanalizacijske cijevi ili električni vodovi koji prolaze kroz zidove objekta i prostorija i otvori na njima moraju se nepropusno zatvoriti.

Članak 9.

Pod u prostorijama mora biti gladak, lako periv i otporan na opasne kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika koje se nalaze u prostoriji.

Na ulazu u prostorije u kojima se opasne kemikalije proizvode, skladište ili koriste, prag mora biti izveden u visini najmanje 5 cm tako da se mogu zadržati prolivene ili prosute opasne kemikalije.

U prostorijama u kojima se nalaze opasne kemikalije na podu ne smije biti izravnog odvoda u kanalizaciju. Ako su odvodi potrebni (npr. u proizvodnji ili korištenju) povezuju se nepropusnim kolektorom do jame za obradu otpadnih voda.

U slučaju kad kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika imaju neko od opasnih svojstava kao eksplozivno, oksidirajuće, vrlo lako zapaljivo, lako zapaljivo i zapaljivo, pod mora biti elektroprovodan ili uzemljen.

Članak 10.

Objekti iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju se konstruirati tako da se osigura zaštita opasne kemikalije od izravnih sunčevih zraka, atmosferskog taloga, plinova, para i topline.

Članak 11.

Prozračivanje u objektima ili ormarima s opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika, koje se isparavaju ili daju pod radnim uvjetima aerosole odnosno prašinu, mora biti prirodno ili umjetno i izvedeno tako da koncentracija štetnih plinova i aerosola u radnim prostorijama ili na mjestima za boravak ne bude veća od maksimalno dopustive koncentracije propisane odgovarajućim propisima zaštite na radu.

Koncentracije u zraku opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika kod najbližih stambenih objekata ili mjesta okupljanja i zadržavanja ljudi ne smiju prijeći dopustive koncentracije u okolišu regulirane posebnim propisima.

Ako u prostorijama iz stavka 1. ovoga članka nije ugrađeno automatsko praćenje koncentracija hlapljivih opasnih kemikalija i kemikalija koje se pri radnom procesu javljaju u zraku kao aerosoli ili prašina, provjera se mora obavljati odgovarajućim uređajem kontinuirano ili najmanje svakih četiri sata za radnog vremena prema odgovarajućim propisima o zaštiti na radu.

Članak 12.

Ako pod normalnim uvjetima skladištenja ili korištenja opasna kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika daje plinove ili aerosole strop prostorija u kojima se čuvaju ili proizvode opasne kemikalije mora biti čvrst i otporan na plinove i aerosole opasnih kemikalija koje se nalaze u prostoriji.

Članak 13.

Kemikalije koje mogu međusobno reagirati moraju se držati odvojeno jedne od drugih u posebnim prostorijama ili u istom prostoru odvojene tako da u slučaju istovremenog izlijevanja ili prosipanja ne mogu doći u izravan kontakt.

Članak 14.

Veliki pokretni ili samostojeći spremnici (cisterne) u kojima se skladište opasne kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika smještaju se na nepropusno ozidanom mjestu.

Oko svakog spremnika ili skupine spremnika iz stavka 1. ovoga članka obvezno se izvodi prihvatni bazen koji mora biti toliko velik da može zadržati tekućinu koja odgovara obujmu najvećeg spremnika u skladišnom prostoru. Između pojedinih spremnika mora se osigurati dovoljno prostora za prilaz u slučaju požara ili druge nesreće.

Ako iznad prostora za smještaj spremnika iz stavka 1. ovoga članka nema nadstrešnice mora se izvesti odgovarajući sustav za prikupljanje oborinskih voda.

Podzemni spremnici za kemikalije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti izvedeni s posebnom zaštitnom izolacijom ili dvostrukom stjenkom, da bi se onemogućilo onečišćenje podzemnih voda.

Spremnici iz stavka 1.- 4. ovoga članka za smještaj opasnih kemikalija moraju biti građeni od materijala otpornog na opasne kemikalije koje se u njima nalaze.

Članak 15.

Pri skladištenju opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika mora se u prostorijama osigurati dovoljno prostora između pojedinih polica i/ili naslaga radi nesmetanog prenošenja spremnika, osiguranja slobodne cirkulacije zraka i omogućavanja prilaza u slučaju požara ili druge nesreće s opasnim kemikalijama.

Visina naslaga ili polica iz stavka 1. ovoga članka mora biti takva da se osigura njihova stabilnost i spriječi mehaničko ili drugo oštećenje pojedinačnih pakiranja.

Članak 16.

Prostorije ili ormari u kojima se smještaju i čuvaju opasne kemikalije označene kao vrlo otrovne, otrovne, nagrizajuće s oznakom da izazivaju teške opekotine, kancerogene kemikalije kategorije 1 i 2, mutagene kemikalije kategorije 1 i 2 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 1 i 2 moraju biti osigurane od neovlaštenog pristupa i pod ključem. Vrlo otrovne kemikalije moraju se držati u posebnim prostorijama odvojeno od ostalih opasnih kemikalija i pod ključem te se smiju prodati samo pravnoj osobi koja ima odobrenje za rad s ovim opasnim kemikalijama od ministarstva nadležnog za zdravstvo.

Članak 17.

U prostorijama u kojima se rukuje opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika koje su zapaljive ili eksplozivne, električna instalacija izvodi se na način koji onemogućuje izbijanje požara ili eksplozije.

U prostorijama iz stavka 1. ovoga članka ne smije se rabiti otvoreni plamen niti aparati koji iskre, a na uređajima za pakiranje moraju se nalaziti automatske sklopke za slučaj nestanka električne energije.

Radi sprječavanja stvaranja statičkog elektriciteta u prostorijama u kojima se radi s kemikalijama iz stavka 1. ovoga članka oprema se uzemljuje, a posude i ambalaža uzemljuju se u toku njihova punjenja i pražnjenja.

Članak 18.

U prostorijama i na mjestima gdje se rukuje opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika obvezno je na vidljiva mjesta staviti pisane upute koje se odnose:

- na rad uređaja i postupak s uređajima,
- na način pripreme, pakiranja i otpreme opasne kemikalije,
- na održavanje higijene i pridržavanje mjera sigurnosti,
- na postupke u slučaju nesreće s osnovnim podacima za svaku opasnu kemikaliju s kojom se rukuje,
- na čišćenje uređaja i pribora te
- tekstualno objašnjenje oznaka upozorenja (R) i obavijesti (S).

Članak 19.

U blizini mjesta na kojima se rukuje opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika mora se osiguravati ova sredstva:

- za osobnu dekontaminaciju (npr. slavina, tuš, fontana),
- za dekontaminaciju radnih površina, uređaja i opreme te sredstva za omeđivanje širenja posljedica nesreće (npr. pijesak ili drugi sorbens),
- protuotrovi koji se mogu nabaviti u ljekarnama,

- oprema za zaštitu dišnih putova ako je potrebna te
- prikladna oprema za zaštitu ostalih dijelova tijela.

Članak 20.

Pravna i fizička osoba obvezna je osigurati radnicima radnu obuču, odjeću i druga osobna zaštitna sredstva (npr. zaštitnu kacigu, naočale ili štitnik za oči, filtarsku polumasku, zaštitnu masku, samostalni uređaj za disanje, kombinezone, odgovarajuće zaštitne rukavice, pregaču i dr.) izabrana prema hrvatskim normama i prikladnima za opasnu kemikaliju, proces u kojem se koristi i količine u procesu.

Članak 21.

Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom na veliko opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika te koje koriste opasne kemikalije označene kao vrlo otrovno, otrovno, nagrizajuće s oznakom R35 (izaziva teške opekotine), kancerogene kemikalije kategorije 1 i 2, mutagene kemikalije kategorije 1 i 2 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 1 i 2 mora osigurati za radnike koji rukuju opasnim kemikalijama posebne prostorije i to:

- garderobu sa po dva garderobna ormarića za svakog radnika (jedan za radnu odjeću i osobna zaštitna sredstva, a drugi za osobnu garderobu), s ključem ili lokotom,
- prostoriju za održavanje higijene i za osobne potrebe,
- prostoriju za odmor.

Prostorije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti fizički odvojene od radnih prostorija.

Pravna i fizička osoba koja koristi ili stavlja u maloprodaju opasne kemikalije označene kao štetne, nagrizajuće s oznakom da izazivaju opekotine ili nadražujuće kemikalije, mora osigurati radnicima prostor za održavanje higijene i za osobne potrebe.

Članak 22.

U prostorijama u kojima se radi s opasnim kemikalijama moraju biti na vidljiva mjesta postavljene oznake o zabrani pušenja, uzimanja hrane i napitaka, zabrani pristupa neovlaštenim osobama te telefonski brojevi odgovornih osoba i službi za slučaj nesreće i oznake smjera kretanja u slučaju požara ili drugih nesreća s opasnim kemikalijama.

Radnicima koji rukuju s opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika, moraju biti na raspolaganju kratke upute o postupcima za slučaj nesreće s opasnim kemikalijama.

Članak 23.

Uvjeti za promet opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika primjenjuju se i na opasne kemikalije koje se uvoze u slobodne zone te na opasne kemikalije koje se drže u carinskim skladišnim objektima u Republici Hrvatskoj.

Članak 24.

Pravne i fizičke osobe iz članka 1. ovoga Pravilnika obvezne su uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Pravilnika u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 25.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom, uporabom ili zbrinjavanjem otrova i o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju promet na malo ili rabe otrove (»Narodne novine« br. 92/99 i 151/02) i Pravilnik o uvjetima za držanje otrova skupine III u prostorijama koje služe za druge potrebe (»Narodne novine« br. 7/01 i 182/04).

Članak 26.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/07-04/17

Urbroj: 534-07-07-1

Zagreb, 24. svibnja 2007.

Ministar

doc. dr. sc. Neven Ljubičić, v. r.